

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ภาค2. วิเคราะห์บทแปล

วิเคราะห์บทแปล

การแปลวรรณกรรมต่างจากการแปลข้อเขียนทั่วไปเพราะผู้แปลต้องถ่ายทอดให้ได้ทั้ง “อรรถ” และ “รสชาติ” ที่ผูกพันและเท่าทันกับต้นฉบับ โดยรักษาได้ทั้งความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ (vouloir dire) ลีลาการเขียน (style) และผลกระทบต่อผู้อ่าน (impact sur le lecteur) ไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ หนึ่งในในการแปลวรรณกรรมเรื่อง *La Dentellière* ของปาสกาล เลเน ผู้แปลได้ยึดหลักทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายของสถาบันชั้นสูงด้านการล่าและการแปล E.S.I.T. ซึ่งมีกระบวนการแปล 3 ขั้นตอนดังนี้ □

1.การทำความเข้าใจต้นฉบับ (compréhension) ผู้แปลจำเป็นต้องมีความรู้ในภาษาต้นทางนั้น □ เป็นอย่างดี ตลอดจนเข้าใจ “สาร” ของต้นฉบับที่ผู้เขียนบอกอย่างตรงไปตรงมา หรือแฝงนัยยะเอาไว้ ประกอบกับการค้นคว้าหาความรู้เสริม (complément cognitif) ซึ่งเป็นความรู้รอบตัวหรือความรู้ที่สั่งสมมาก่อนหน้าจากบริบท ซึ่งจะเอื้อให้เข้าใจต้นฉบับได้ดียิ่งขึ้น □

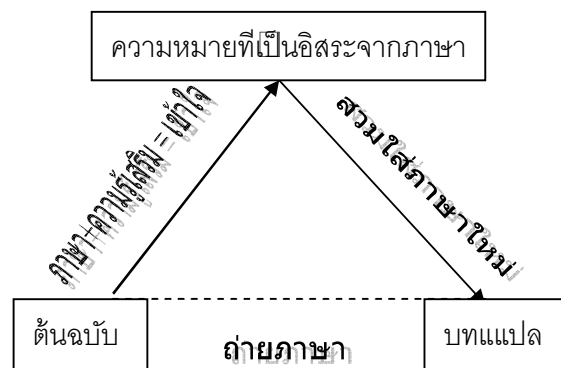
2.การผละออกจากภาษาต้นฉบับ (déverbalisation) ผู้แปลต้องไม่ยึดติดกับตัวภาษา รูปคำ หรือรูปประโยคในต้นฉบับ เพราะภาษาแต่ละภาษาแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในขั้นตอนนี้ ผู้แปลต้องจับเพียงความหมาย เนื้อหา ลีลา และรสทางสุนทรียะเท่านั้น □

3.การถ่ายทอดความหมายสู่ภาษาปลายทาง (réexpression) ผู้แปลต้องถ่ายทอดความหมายให้เป็นประโยคในภาษาปลายทางที่ครบถ้วนตรงกับต้นฉบับได้อย่าง สละสลวยและเป็นธรรมชาติ ตรงกับความนิยมใช้และสอดคล้องกับการรับรู้ของเจ้าของภาษานั้น □

ขั้นตอนทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถสรุปออกมาเป็นแผนภาพดังนี้ □

ภาพที่ 1

แผนภาพแสดงกระบวนการในการแปล

เป็นที่สังเกตว่าในกระบวนการแปลนั้นการแปลแบบถ่ายภาษา (Transcodage) เป็นสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงเพราะไม่สามารถยังผลให้งานแปลถูกต้องและเป็นธรรมชาติได้ เนื่องจากภาษาแต่ละภาษาเป็นระบบปิด มีธรรมชาติของตัวเอง และไม่สามารถโอนถ่ายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้เราจึงต้องยึดทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายที่มีกระบวนการ 3 ขั้นตอนดังกล่าวเพื่อให้ได้ผลงานแปลมีประสิทธิภาพและคุณภาพทัดเทียมต้นฉบับมากที่สุด

นวนิยายเรื่อง “La Dentellière” ของปาสกาล เลเน ได้รับการตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1974 ซึ่งอยู่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ในช่วงศตวรรษนี้นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 ได้เกิดนวนิยายแบบใหม่ (Nouveau roman) ที่เริ่มปฏิเสธการแต่งตามขนบ และพยายามคิดหารูปแบบการนำเสนอต่างๆ ที่แปลกออกไป ซึ่งนักวิจารณ์เรียกกันว่า “นวนิยายแนวทดลอง” (romans expérimentaux) วรรณกรรมแนวนี้จะพยายามลบเลือนผู้เล่า ตัวละคร โครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์และเวลา ตลอดจนมีความเป็นกวีสมัยมากขึ้น

ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1960-1980 นักเขียนยังมีแนวทางเฉพาะตัวและเป็นปัจเจกชนมากขึ้นถึงยากที่จะจัดวรรณกรรมเข้ากลุ่ม ประเภท หรือกระแสใดกระแสหนึ่งโดยเฉพาะเหมือนที่เราเคยศึกษาประวัติศาสตร์วรรณคดีในศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 “หญิงแก่ลูกไม้” เองก็เช่นกัน เลเนได้หยิบยืมแนวทางการเขียนทั้งตามแบบขนบนิยมและนวนิยายแบบใหม่มาปรับใช้จนทำให้วรรณกรรมเล่มนี้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

งานของเลเนไม่ได้มุ่งเน้นที่แก่นเรื่อง เนื้อหา หรือต้องการสะท้อนปัญหาสภาพสังคมแต่อย่างใด แม้จะมีนำเสียงเสียดสีและวิพากษ์วิจารณ์แฝงอยู่ หากแต่เน้นที่รูปแบบการนำเสนอไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการเขียน การใช้ภาษา และเทคนิคในการประพันธ์ต่างๆ

นวนิยายเรื่องนี้เริ่มต้นด้วยการบรรยายจากสถานที่ตามแบบขนบ แต่ก็ไม่ได้พรรณนาอย่างละเอียดลออตามแบบธรรมเนียม (naturalisme) หรือทำให้เหมือนจริงตามแบบสังคมนิยม (réalisme) การเล่าเรื่องดำเนินไปตามลำดับเหตุการณ์และเวลา (ordre chronologique) ซึ่งมีการเล่าเรื่องย้อนหลัง (analepse) เพื่อบรรยายถึงเรื่องราวในอดีต และการคาดการณ์เรื่องราวในอนาคต (prolepse) แทรกอยู่เป็นระยะๆ

เลเนไม่ได้บรรยายตัวละครอย่างละเอียดหรือวิเคราะห์จิตใจ (analyse psychologique) อย่างลึกซึ้ง แต่เราสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครแต่ละตัวได้จากการบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ตัวละครผ่านสายตาผู้เล่า

แม้ว่าเรื่องนี้จะใช้เสียงเล่าแบบสัพพัญญูซึ่งถือว่าเป็นผู้เล่าแบบดั้งเดิมขนานแท้ (narrateur traditionnel) แต่เลเนใช้เทคนิคที่พาให้ผู้เล่ามีตัวตนจนผู้อ่านได้ยินเสียงเล่าอย่างชัดเจน และยังมีกรเปลี่ยนผู้เล่าในบทสุดท้ายเพื่อเป็นการเปิดเผยความจริงบางอย่างเช่น นิยายนักสืบ ยิ่งไปกว่านั้นการใช้มุมมองก็ยังแตกต่างกันออกไป มีทั้งมุมมองแบบสัพพัญญู มุมมองแบบจำกัดภายใน และมุมมองของตัวละครซึ่งมักจะกำกวมกับมุมมองของผู้เล่าอยู่บ่อยครั้ง

นอกจากนี้ผู้แต่งยังใช้เทคนิคการเผยความเป็นเรื่องแต่งและการแสดงภาพสะท้อน (mise en abyme) เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักรู้ว่าพวกเขา กำลังอ่านนวนิยาย ซึ่งต่างจากขนบเดิมที่ผู้แต่งชักจูงให้เราเชื่อว่าเรื่องราวที่แต่งเป็นเรื่องจริง และจะไม่เอ่ยถึงผู้แต่งขึ้นมาในเรื่อง

ที่กล่าวมานี้คือลักษณะเด่นโดยคร่าวๆ ของเรื่อง ส่วนในประเด็นที่ส่งผลต่อขั้นตอนในการทำความเข้าใจต้นฉบับและการถ่ายทอดสู่บทแปล อันได้แก่ การวิเคราะห์กลวิธีในการนำเสนอเรื่อง การทำความเข้าใจตัวละคร การศึกษาบริบททางสังคม การถ่ายทอดลีลาและท่วงทำนองการเขียน และการทับศัพท์และถ่ายชื่อเฉพาะ ผู้แปลจะขอลำถึงเป็นบทๆ ดังต่อไปนี้